

1. Obiekt

PAŁAC OSTROWSKICH

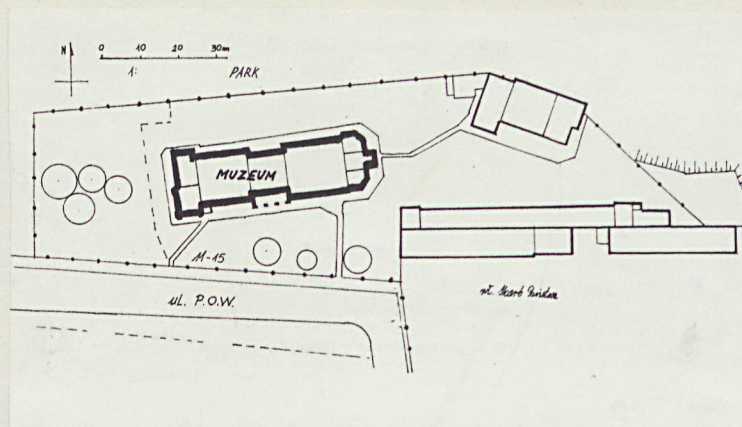
2. Czas powstania

1812-1830

3. Miejscowość

TOMASZÓW MAZ.

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres

ul. P.O.W. 11/15

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo piotrkowskie

gmina miasto

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Tomaszów Rawski

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo łódzkie

powiat Tomaszów Mazowiecki

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miasta

ul. P.O.W. 11/15

9. Użytkownik i jego adres

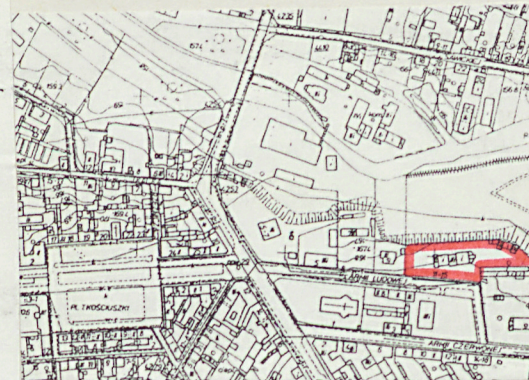
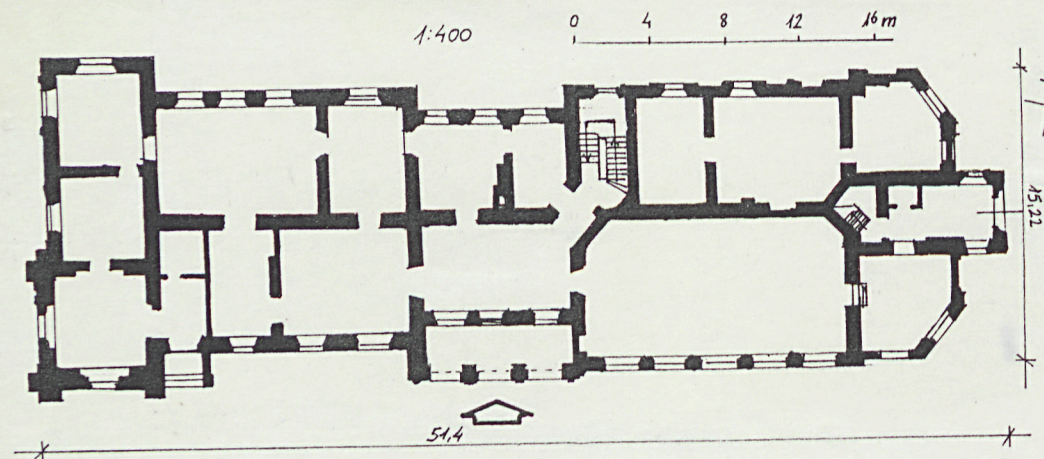
MUZEUM W TOMASZOWIE MAZ.

ul. P.O.W. 11/15

10. Rejestr zabytków

Nr 90/342 data 29.12.1967

513-I-10 17.10.1950

autor zdjęć J. ŚLIWIŃSKI
data wykonania 09.91
miejsce przechowywania negatywów PSOZ

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Autor nieznany, wykonawcą był budowniczy z miasta Ujazd - siedziby rodowej Ostrowskich. Rezydencja powstała w 1812 r. Po powstaniu listopadowym skonfiskowana przez rząd carski.

Budynek pierwotnie parterowy po nadbudowaniu pięter, dostawieniu pawilonów, i kilkupiętrowej wieży nabrał cech wiejskiej, romantycznej siedziby na wzór angielski. Wg planu z 1830 r. rzut pałacu odpowiada już w przybliżeniu stanowi obecnemu. Jednocześnie zostało zorganizowane otoczenie parkowe. W bezpośrednim sąsiedztwie pałacu wykorzystano starodrzew istniejącego tu uprzednio lasu. Poza nią istniały partie ogrodu rozplanowanego regularnie. Pałacowi towarzyszył zespół budowli gospodarczych i folwark.

W 1853 r. pałac zostaje sprzedany przez magistrat. W 1857 r. rodzina Ostrowskich odzyskuje pałac. W latach 1859-1860 arch. Bolesław Poczeski przeprowadza remont wnętrza. Ostatnie prace budowlane w r. 1929. Od 1927 r. w części pałacu mieści się muzeum regionalne.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: pałac wraz z otoczeniem parkowym usytuowany w północno-wschodniej części pierwotnego założenia miasta, pomiędzy rzeką Wolbórką, ul. św. Antoniego oraz dawną ul. Pałacową, ob. ul. P.O.W. Budynek pałacu położony jest równolegle do ulicy P.O.W. w odległości ok. 110 m od rzeki Wolbórki i ok. 17 m od ulicy, odgródzonej sztachetami żelaznymi na podmurówce. W kierunku wschodnim istnieje jeszcze część budynków gospodarczych. Wokół pałacu resztki parku ze starodrzewem o nieregularnym rozplanowaniu. W kierunku rzeki opadająca skarpa.

Materiał, konstrukcja, technika: ściany z cegły pomieszanej z kamieniem wapiennym na fundamentach z kamienia polnego.

Sklepienia krzyżowe w przedsionku wieży oraz w parterze wieży. W podziemiu sklepienia kolebkowe. Stropy drewniane, belkowe.

Wieża dachowa - ustroju jętkowego i wieszarowego w części wschodniej.

Dachy kryte blachą ocynkowaną.

Posadzki: w hallu głównym posadzki z marmuru łamanego, w pozostałych pomieszczeniach klepka dębowa.

Schody - wewnątrz schody drewniane, w środkowej części policzkowe zabiegowe, w części wschodniej kręcone. Balustrady drewniane. W wieży schody drewniane kręcone, pomiędzy I, II i III kondygnacją.

Otwory - drzwi drewniane płycinowe. Okna drewniane prostokątne o zróżnicowanych podziałach - dwudzielne z trzema szprosami, zwieńczone półkoliście; trójdzielne z dwiema kwaterami w dolnej i czterema w górnej części.

Rzut: budynek założony na długim i nieregularnym rzucie. Składa się z części środkowej z gankiem kolumnowym od południa i korespondującym z nim cofnięciem elewacji od strony północnej, zachodnia część budynku (wyższa) z wieżą i przyległą do niej od północy dobudówką.

Bryła: parterowa, częściowo podpiwniczona z piętrową częścią środkową od frontu wysuniętą ryzalitowo z tarasem z dwukolumnowym portykiem. W części południowo-zachodniej czterokondygnacyjowa wieża z przylegającą do niej od północy dwukondygnacyjową dobudówką krytą dachem trzyspadowym. Nad częścią środkową dach czterospadowy, nad zachodnią dwuspadowy z dwoma facjatkami od południa. Korpus wschodni składa się z wyższej, bardziej ku wschodowi wysuniętej części środkowej i dwóch niższych

14. Kubatura 6 000 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 1 900 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Rezydencja rodzina ostrowskich.	17. Użytkowanie obecne Muzeum
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Instalacje c.o. 1960 Remont kapitalny przeprowadzony w latach 1958-1968, połączony z restauracją i adaptacją na cele muzealne.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stopy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan ogólny dobry.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

PSOZ Piotrków Tryb.
Opis i dokumentacja pałacu Ostrowskich.
271/1

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

JANUSZ KORCZAK-ZIOLKOWSKI
imię i nazwisko

data XI 1991

26. Sprawdził

imię i nazwisko

data

27. Załączniki

2 wkładki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
T O M A S Z Ó W M A Z .	PAŁAC OSTROWSKICH	cd. opisu, zdjęcia

o ściętych narożach. Dachy trzpołaciowe. Przybudówka posiada trzy kondygnacje. Część środkowa posiada nadto trzecią kondygnację. Elewacje: p o ł u d n i o w a : składająca się z kilku części. Wszystkie jej partie podbudowane cokołem. W lewej części oszkarpowana wieża czterokondygnacyjna przylegająca w IV kondygnacji z kwadratu w ośmiobok, nakryty daszkiem czterospadkowym kopulasym. Na parterze i I piętrze okna sklepione półkoliście. Na II piętrze triada okien z środkowym nieco szerszym od pozostałych. Gzyms nad II piętrzem wsparty na gęsto rozmieszczonych kroksztynach, pod nimi fryz gładki. Człon zachodni środkowej części elewacji jednokondygnacyjny czteroosiowy. Zwieńczony gzymsem i fryzem z tryglifami. Pomiedzy otworami pary pilastrów. Przy wieży taras wsparty na jednej kolumnie, z drewnianą balustradą. Z podestu wejście do wnętrza budynku. Okna w tej części prostokątne z opaską. Dach z dwiema facjatami. Środkowa część zawiera wejście główne budynku, poprzedzone przedsionkiem otwierającym się od zewnątrz trzema arkadami. Na osi środkowej arkady wysunięty portyk z gładkim fryzem i gzymsem. Ponad nim mały taras dostępny przez porte-fenetre I piętra. Część środkowa dwukondygnacyjna zwieńczona gzymsem. Trzy okna I piętra posiadają opaski, pod skrajnymi rzęd półtralek.

Człon wschodni części środkowej półtora kondygnacyjny, pięcioosiowy. Otwory półkoliście przesklepione, środkowy stanowiący port porte-fenetre. Gzyms profilowany bez kroksztynów posiada fryz składający się z płyt z wypukłym ornamentem roślinnym. W polach między nimi znajdują się kartusze herbowe. Poniżej umieszczono wianuszki z kiśćmi. Dach dwuspadkowy. W części wschodniej okna we wnękach wspólnych dla okien piętra półkolistych i parteru- prostokątnych. Gzyms nawiązujący do formy gzymsu arkadkowego. Wyższa część przybudówki wschodniej zwieńczona podobnym gzymsem.

Elewacja wschodnia : ze ściętymi narożnikami i wyższą częścią środkową (III kondygnacje). Pięcioosiowa. I piętro oświetlone oknami półkolistymi, których kształt jest komponowanymi w elewacji wnękami obejmującymi również otwory parteru o formach leżącego prostokąta. Na piętrze podziały promienista, na parterze okna trójdzielne, dziewięciopolowe. Gzymsy pseudoarkadkowe nad I i II piętrzem. Na osi wejście w rozglifowanej niszy z półkolistym oknem na górze. Dachy trzpołaciowe. Pasy międzyokienne posiadają płytkie boniowanie.

Elewacja północna : z cofniętą o ok. 1 m częścią środkową dwukondygnacyjną, Lewą stronę stanowi wyżej wspomniana przybudówka wschodnia z pseudoarkadkowym gzymsem i z półkolistymi otworami. W członie wschodnim części środkowej wprowadzono cztery wnęki ostrołukowe na przemian z trzema blendami. We wnękach tych pomieszczono po dwa okna dolne, prostokątne dla parteru

Wkładkę założył: JANUSZ KORCZAK-ZIOŁKOWSKI XI 1991
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Piotrków Tryb.

Wzór ODZ 1978 r.

ZACH. FRAGMENT ELEWACJI POŁUDN. Z WIEŻĄ.

WSCH. CZĘŚĆ ELEWACJI POŁUDNIOWEJ

ELEWACJA WSCHODNIA

NAROŻNIK PÓŁNOCNO-WSCH.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
T O M A S Z Ó W M A Z .	PAŁAC OSTROWSKICH	od. opisu , zdjęcia

i górne ostrołukowe dla piętra. Dach dwuspadowy. Część środkowa wyższa dwukondygnacyjna. Trójosiowa z oknami prostokątnymi zwieczonymi. Silny gzyms międzykondygnacyjny z fryzem i wieńczący kostkowy.. Dach trójspadowy. Człon zachodni części środkowej nieco niższy z oknami j.w. (dwudzielne, sześciopolowe). Dach dwuspadowy. Nad otworami gzymsy. Dwukondygnacyjna wysoka dobudówka wieży w zachodnim krańcu elewacji północnej posiada boniowany parter i flanki I piętra. Na parterze okna zwieńczone łukiem odcinkowym, trójdzielne, dwunastopolowe. Gładkie gzymsy nad kondygnacjami.

E l e w a c j a z a c h o d n i a : z dobudówką od północy i wieżą od południa. Dobudówka dwukondygnacyjna z trójspadowym dachem posiada mocno zaznaczone podziały horyzontalne w formie gzymsów - międzykondygnacyjnego z fryzem i kroksztynami oraz koronującego bez tryglifów. Kompozycja trójosiowa, ze ślepymi otworami pośrodku. Okna ujęte w profilowane opaski na I piętrze posiadają podoknia z półtralek połączone cienkim gzymsem. Na parterze cztery pilastry. Od północy przylega czterokondygnacyjna wieża ze szkarpami, przechodząca z kwadratu w ośmiobok, nakryty daszkiem kopulastym. Poszczególne poziomy wieży wyodrębnione gzymсами. Nad parterem gzyms z kroksztynami i fryzem z rozetkami. Nad I piętrem gzyms gładki, natomiast gzymsy II i III piętra wsparte na gęsto rozmieszczonych kroksztynach kostkowych. Pod gzymsem II piętro posiada szeroki fryz z profilowanymi płycinami, w których umieszczono napisy: "RP ZBUDOWANY 1812" od zach. W narożach od zachodu i południa umieszczono cztery kartusze herbowe. Ponad gzymsem III kondygnacji wieży drewniana balustrada tarasiku. Otwory wieży stanowi w parterze 1 okno zwieńczone niegdyś ostrołukiem w profilowanej opasce obecnie półkolistej., na I piętrze para okien zwieńczonych półokręgiem, na II triada okien prostokątnych, z których środkowe nieco szersze, dwudzielne. Ośmiokątna kondygnacja wieży posiada porte-fenetry w ściętych narożach, prowadzące na taras. Okna dwudzielne, prostokątne.

Wnętrze: nie posiada żadnych godnych uwagi zachowania elementów pierwotnego wystroju oprócz parkietu w dwóch pomieszczeniach parteru - narożnym północno-zachodnim oraz przylegającym do, od wschodu.

Instalacje: c. o., wodno-kanalizacyjna, elektryczna.

Wkładkę założył: JANUSZ KORCZAK ZIOŁKOWSKI XI 1991
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Białobrzegi Tryb.

Wzór ODZ 1978 r.

NAROŻNIK POŁNOCNO-ZACH.

ZABUDOWANIA GOSPODARCZE /STAJNIE/